

سبک زندگی

سخنران: حجت الاسلام دکتر شریفی

عضو هیئت علمی موسسه امام خمینی (ره)

- یکی از هفت توصیه راهبردی در بیانیه گام دوم انقلاب، مسأله سبک زندگی است. حضرت آقا در این بیانیه به ترویج سبک زندگی غربی در کشور و مضرات آن اشاره می کنند و به جهادی همه جانبه برای مقابله با آن توصیه می کنند: «سبک زندگی: سخن در این باره بسیار است. آن را به فرصتی دیگر وا می گذارم و به همین جمله اکتفا می کنم که تلاش غرب در ترویج سبک زندگی غربی در ایران، زیان های بی جبران اخلاقی و اقتصادی و دینی و سیاسی به کشور و ملت ما زده است. مقابله با آن جهادی همه جانبه و هوشمندانه می طلبد که باز چشم امید در آن به شما جوانهاست».

- سبک زندگی غربی یکی از مهمترین راهبردهای غرب برای جنگ نرم است. جنگی برای تسخیر قلبها و ذهنها. به قول صاحب نظریه جنگ نرم، هدف، تغییر اولویت ها و ترجیحات در زندگی است. جنگ نرم در سطوح و لایه های مختلف قابل بررسی است.

لایه های جنگ نرم

- لایه اول: تلاش در تغییر اولویت های سیاست خارجی و مرزهای امنیتی است که بر اساس قدرت هر کشوری تعریف می شود. کشور هر چه قوی تر باشد، نفوذش هم بیشتر است. مرزهای امنیتی غیر از مرزهای جغرافیایی است. اگر آمریکا ناوهایش را در خلیج فارس به نمایش می گذارد، یعنی من تا اینجا قدرت دارم. هدف جنگ نرم این است که مرز امنیتی و جغرافیایی را یکی و محدود کند. شعار «نه غزه نه لبنان جانم فدای ایران» به همین مطلب اشاره دارد.

- فعالیت در مرز ها، در واقع آغاز مرگ یک ملت است. امیرالمؤمنین(ع) می فرماید: «به خدا سوگند هر ملتی که در درون خانه ای مورد هجوم دشمن قرار گیرد، حتما ذلیل خواهد شد»^۱.
- لایه دوم جنگ نرم، تغییر اولویت ها در سیاست داخلی است. اعم از اقتصاد، فرهنگ، مذهب، جمعیت، خانواده، آموزش و پرورش و....
- لایه سوم جنگ نرم که مهمترین و عمومی ترین آن است، تلاش در جهت تغییر و جابجایی باورها، ارزشها، ایدئولوژی، رفتارها، امیال و خواسته ها و گرایشات است. مخاطب اصلی در لایه های اول و دوم، نخبگان بودند، اما مخاطب این لایه از جنگ نرم، عموم مردم هستند. از نخبگان گرفته تا افراد عادی، کودک تا کهنسال، طلبه تا مرجع تقلید، دانشجو تا استاد و... و ترویج «سبک زندگی غربی» و به خصوص آمریکایی، به عنوان الگوی سبک زندگی و مدل رفتار برای همه جهان، یکی از مصادیق لایه سوم است.

اهمیت سبک زندگی

- تعریف اجمالی سبک زندگی شامل سطوح مختلف حوزه های رفتاری می شود. یعنی «رفتار ها و کنش های نهادینه شده در فرد و جامعه». رفتارها ارتباط مستقیمی با باورها و گرایش ها دارند. نمود اصلی در حوزه کنش، انتخاب و تصمیم است. اما این ها متأثر از گرایش و عواطف، و عواطف نیز تابع باورهاست. این سه فاکتور یعنی «بینش، گرایش و رفتار» یک بسته به هم پیوسته است. استراتژی غرب، تغییر در حوزه بینش ها و باورهاست. در پی آن و به طور همزمان، گرایشها و عواطف و سپس خود به خود رفتارها هم تغییر خواهد یافت.
- سرمایه گذاری غرب در موارد خاصی بیشتر نمود دارد مانند استفاده از ابزار رسانه برای تحقق این هدف.

راهبرد غرب در تغییر سبک زندگی:

استفاده از هنرهای بی زبان برای انتقال پیام

- بنیان کار در جنگ نرم و بخش سبک زندگی، ترویج مباحث اعتقادی توسط نخبگان غربی است. اما برای مردم، باید از هنرهای بی زبان انتقال پیام اسفاده کرد. پیام را منتقل کند، اما نیاز به زبان خاصی نداشته باشد. بیش از هزاران شبکه ماهواره ای در ایران قابل دریافت هستند اما به زبان های مختلف اند. برای حل این مشکل و تأثیر بر مردم، از هنر بی زبان برای انتقال پیام استفاده می کنند. بدون آنکه حرفی زده باشند، سبک زندگی را ترویج می دهند. موسیقی، مد و مدل، معماری و شهر سازی، تغییر ذائقه زیبایی، تغذیه و روابط جنسی.
- اساسی ترین کدها در ترویج سبک زندگی همین موارد است و موفق هم بوده اند. حضرت آقا در بیانیه گام دوم تصریح می کنند که «زبان های بی جبران» برای کشور گذاشته است.

الف: موسیقی

- موسیقی، با همان آهنگ و ریتم خود، پیام را منتقل می کند. بسیاری از موسیقی های غربی برای بیش از ۹۰ درصد مردم نامفهوم است و نمی دانند که چه می گوید؛ چه رسد به اینکه در قالب زبان شعر بیان شود. در سال ۸۰ تا ۸۳، نهضت ترجمه آثار شیطانی اشعار غربی و مبتذل در ایران راه افتاد. اگر کسی مدعی باشد فقط یک صفحه از این اشعار دارای پیام انسانی و غیر حیوانی است، جایزه دارد.
- موسیقی در طول تاریخ، دارای سه پیام بوده است:
- یک: تحریک مشتهیات و امیال و عواطف. امروز برای موسیقی در تحریک اشتها در رستوران ها و حتی درمان بیماری ها استفاده می کنند؛ همچنین مسائل جنسی و...
- دو: تحریک قوه غضبیه؛ چه به صورت شجاعت و غیرت مانند مارش جنگی و چه به صورت منفی و برای حمله بردن و زدن و کشتن! «راک» که خود سازنده موسیقی راک است می گوید من این موسیقی را تعریف کردم تا مشاعر و قوه تعقل و هوشیاری را از انسان بگیرد. به روی موش ها آزمایش شده پس از چند دقیقه حالت گیجی و دیوانگی به آنها دست داده بود. ۹۹ درصد موسیقی های ماهواره ای برای همین منظور است:

تحریک شهوت و غضب. البته تأثیر آن صددرصدی و برای همه افراد نیست، اما بالاخره بی اثر هم نیست. همچنانی که وحی و پیامبری برای همگان تأثیر نداشت و صددرصدی نبود. بنابراین نگوئیم ما گوش دادیم و چیزی نشد، اما بدانیم این نوع موسیقی برای این هدف ساخته شده است.

- سه: پیام سوم و مهمتر اینکه موسیقی می تواند پیام معنویت و انسانیت و اخلاق و عقلانیت را منتقل کند. تجربه هم شده و البته شاید همگان موافق این نظر نباشند. اما باید بدانیم فیثاغورس یک موسیقیدان بزرگ است. بعد از او ارسطو و دیگرانی که اهل لهو و لعب نبودند و در حکمت نظری از موسیقی بحث می کنند. همچنین فارابی مشهور به معلم ثانی، کتابی به عنوان «موسیقی کبیر» دارد که موجود است. بعد از او ابن سینا در تقسیم بندی حکمت نظری و ریاضیات، «الفن الثالث فی الموسیقی» را بحث می کند. بنابراین موسیقی کارکرد مثبت هم دارد.

- جالب آنکه بدانیم مقام معظم رهبری در سال ۱۳۷۳ در جلسه ای که با مسئولین صدا و سیما داشتند، فرمودند: بیاید موسیقی در طراز جمهوری اسلامی تولید کنید. کاری کنید که افراد صاحب اندیشه و خردمند هم با طیب خاطر موسیقی گوش کنند و از آن استفاده ببرند.^۲ اما متأسفانه این فرمایش حضرت ایشان مانند بسیاری دیگر از فرمایشات بر زمین ماند.

- امروز موسیقی و کنسرت به حدی اهمیت یافته و تأثیر گذار شده که یکی از عوامل جابجایی مسئولین به شمار می رود. یعنی موسیقی معیار انتخاب شده و این یعنی ذائقه ایرانی تغییر کرده و مردم حاضرند مشکلات اقتصادی و سیاسی داشته باشند، اما کنسرت و موسیقی شان ترک نشود.

ب: معماری

- معماری یک هنر بشر ساز است. حرف نمی زند، اما پیام را منتقل می کند. خلاصه تعریف معماری «مدیریت فضا برای مدیریت رفتار» است. چه در خیابان ها، چه در در شهر چه در محله و خانه. معماری یک هنر رفتار ساز و فرهنگ ساز است.

- فراموسونرها، با معماری کار خود را پیش برده و می برند. مثلا در سنت معماری ایرانی، بازار با اینکه مذموم است، ولی هر جا بازار ساخته می شد، حتما حوزه علمیه و مسجد داشت. مثلا در یزد هر بازاری بروید، به فاصله دو دقیقه به مسجد یا حوزه علمیه دسترسی دارید. در اصفهان و تبریز همینطور. اما امروز با بررسی های انجام شده، فقط سه پاساژ داریم که دارای مسجد است: چاپهار، الماس شرق مشهد و اهواز. البته تحقیقات جامعی نشده، اما شما هم اگر سراغ دارید می توانید مثال بزنید؛ پاساژی که مسجد داشته باشد. در همین قم پاساژ با مسجد نداریم. و جالب آنکه بدانیم رفتار اهالی پاساژ مسجد دار با بی مسجد متفاوت است. در بازار قدیم احساس آرامش می کنید. اما در پاساژ اصلا اینطور نیست. اصلا می دانیم پاساژ را چه کسی وارد ایران کرد؟ همین جریان فراموسونری در زمان شاه.

- در سال ۱۳۸۶ با آقای ناظمی اردکانی (شهردار قم) جلسه ای داشتیم، آن زمان پردیسان چند ده هزار نفر با دو مسجد زندگی می کردند. گفتیم از نظر فرهنگی و اجتماعی، با این وضعیت آینده وحشتناکی خواهد داشت. نکاتی که ایشان گفت، باعث تأسف بیشتر شد. تا الان حدود شانزده مسجد برای دویست هزار نفر داریم! در حالی که در پردیسان، حداقل دویست مسجد می خواهیم. از بلوار حرم تا حرم پرسیدم که امروز پیامبر اعظم (ص) نامگذاری شده است. گفت اغلب اینها پاساژ و مغازه است و به مجتمع های تجاری واگذار شده است. صفاییه اصلی اینجا است. برخی می گفتند این بلوار «دبی ایران» می شود! در حالی که قرار بود معنوی ترین فضای قم و بلوار ایران باشد. مذاکراتی هم با مراجع تقلید و دیگران صورت گرفت، اما نمی دانیم به چه نتیجه ای رسید. مقام معظم رهبری در سال ۸۹ در سخنرانی رسمی فرمودند: مواظب معماری قم باشید که تغییر نکند. فرمودند: «آنچه را من تأکید می کنم معماری و شهرسازی قم است. امروز کارهای بزرگی در قم دارد انجام می گیرد، ساخت و سازهایی انجام می گیرد. حتما در این معماری ها باید ملاحظه کنند که معماری اسلامی باشد. نمادهای انقلاب در این شهر در معماری

ها مشاهده شود. چون اینجا شهر اسلام و شهر انقلاب است»^۳ اما ما فقط می‌سازیم؛ چطور و برای چه غفلت می‌شود.

جمعه نور

سروش و ایتا: @Jomeh_noor

۳. بیانات در اجتماع بزرگ مردم قم، ۱۳۸۹/۰۷/۲۷.